

עובדים יושבים מצטופפים כפתח חנות כדי לעקוב אחר מישחק כדורגל בטלוויזיה ברמת-גן או בזאמאליק?

הישראלי היחיד לא רק בצורה סיטי, אלא גם בקאהיר ובמצריים כולה. לעומת זאת היה האוהל מלא עשירים מארצות המפרץ, ולא חסרו מארוקאים, סודאנים ולבנונים. אפשר לקרוא מאה ספרים ואלף מאמרים על מצריים והעולם הערבי — אך חצי שעה בצורה סיטי מעניקה את התחוויה הבלתי-אמצעית, שאינה מצויה בארץ תיחול.

הזמר שר על המלך האלד. איש שמן קם בקהל, משולח, עלה על הבמה ותלה על צווארו שרשרת גדולה, שהיתה כולה עשויה משטרות-כסף מצריים של 5 לירות (כ־150 לירות ישראליות). הזמר הפיל ליג בשבחים, וזכה בשרשרת נוספת, מידי גבר מזוקן, בעל חזות דרום-ערבית. שמור תיחול של ארצות ערביות שונות הופיעו בחרוזים. ישראל לא הוזכרה.

לאחר מכן נערך הריקוד בטור העור-פי. אך לא היה לו דימיון לאותו ריקוד מטורף, הזכור לנו. הבדרנים הקימו את התיירים, אלה הצטרפו בהבעות-פנים נבזות. יפאנים, גרמנים, צרפתים. סתם קהל, סתם ריקוד. צורה סיטי חזרה והיתה למורדון רגיל.

חחרות כדורגל

כשנוכחה הרקדנית לדעת שרכשה מעריץ נאמן נוסף, הזמינה אותה להי-לוות אליה באחד הערבים, ולראות את הופעותיה השונות. נענית ברצון.

כמו רוב הרקדניות הגדולות במצריים, מופיעה גם היא בשלושה-ארבעה מקומות בכל ערב. הלכתי למקום הראשון, אכלתי ארוחת-ערב ונהניתי מהופעתה. כשראתה אותי בקהל, העיפה בי חיוך חטוף והמריכה לרקוד. היא לבשה לבוש מוזהב זוהר, ונראתה כמלכה באגדה מיוחית. אחרי ההופעה המתמדת לה ביציאה, כפי שנדברנו. באה לקראתי אשת-עסקים נמרצת, לבושה בשימלה אירופית אופנתית יקרה, ונעלה במפיים גבוהים, בעלי מעין דורבנות ממתכת. היא שלפה את מפתחותיה של מכונית-פיאט, ירבה ליד ההגה, והחלה בנהיגה מטורפת ברחובות-קאהיר הליליים, תוך כדי שהיא מספרת, באנגלית מצויינת, על מיקצועה.

שר-ההופעותיה גבוה מאד ("אני לא עשירה ולא ענייה. אבל אני יכולה להרשות לעצמי דירה יפה, מכונית חדשה, וכל מה שאני רוצה...") מבעלה התיגרשה מזמן, ורק לאחר-ימין החלה לרקוד. את אמנות ריקוד-הבטן לא למדה מעולם, אלא מהסתכלות בסרטים ובהוריות פנות של הרקדניות הגדולות. את ריקודי-דיה היא יוצרת בעצמה. היא גם מנהלת לבדה את עסקיה. אשה נמרצת מאד, מודרנית מאד.

היא גרה עם אמה, שלא ביקרה מעולם באחת מהופעותיה. אמה אשה שמרנית, מהדור הישן, שאינה מוצאת את מקומה במודרן-לילה או במלון-פאר. הגענו למועדון הבא. בעוד שבמועדון הראשון היו רוב האורחים יתירים וזרים, הרי המועדון השני היה מלא זוגות צעירי-רים מצריים. נכנסתי בשיחה עם אחדים מהם, תוך כדי המתנה להופעה. נוכחתי לדעת כי יש בקאהיר גם גופר-זהב, המצטיף צף על המוסכמות של הדור הקודם. בניסיון ובנות ישובו ביחד, רקדו בצורה די חופשית (אם כי שמרנית, לפי המושגים שלנו), בלי ליווי של בני-מישפחה. הם באו במכור-ניות, והכסף מצוי בכיסם.

החלפנו דברים על השלום, שאלנו שאלות סקרניות על מצריים ועל ישראל. מה מצב הכדורגל בישראל, האם, לדעתי, עולה נבחרת מצריים על זו של ישראל? המצריים הם קנאי-כדורגל אף יותר מן הישראליים. כאשר מתנהל מישחק חשוב — אחת לשבוע, ביום א' אחרי-הצהריים — צובאים המונים על מקלטי-הטלוויזיה, גם ברחוב ובבתי-קפה, ועוקבים בנשימה עצורה אחרי המישחק.

התחרות הראשונה במצריים ישראל תהיה, בוודאי, מאורע גדול מאד — כימעט כמו ביקורו של אלי סאדאת בירושלים.

הרקדנית הופיעה, לכאורה, היתה זאת אותה ההופעה כמו זו שראיתי קודם לכן. אך הכל היה שונה. במה? איני יודע. אבל התחלתי לחוש את הרבגוניות של צורת-הבעה זו, הנראית כה פשוטה, התיחלתי לראות את הריקוד בעיני הצעירים בשולחנות הסמוכים, המומחים, היודעים להעריך כל תנועה, כל אידוה של שריר — כשם שקהל ספרדי עוקב אחרי כל תנועה של הטוראדור בקורידה.

מתי תגיע חווייה זו לבני תל-אביב? סימתי את הערב, בשעה ארבע בבוקר, בשיחה עם הרקדנית וידידה, איש-עסקים מצרי. דיברנו על ביזנס — אילו עסקים עשויים להתפתח בין שתי המדינות בטווח המיידי, הבינוני והארוך, אחרי חתימת השלום? מה חושבים על כך בישראל? מה אומרים לי אנשי-עסקים ישראלים? חיששתי להגיד לו כי בישראל נראה השלום כדבר מופשט ורחוק, אשר השלכותו העיקרית היא העתקת קווי-ביצורים מרכס אחד של נבעות-יחול לרכס אחר.

קשה מאד לתאר את ישראל כאשר אתה יושב מול הפיראמידות — כשם שקשה לתאר את מצריים כשאתה יושב מול פני הים הכחול של תל-אביב.

שיחות ליד הבאר

דמצריים הם עם מחייך. הם מחייכים כים איש לרעהו, בלי כל סיבה נראית לעין. אתה יושב בגרופי, ורואה את החיוכים טובי-הלב המוחלפים בין השוליי חנות — לא חיוכים מאולצים, לא חיוכי-נימוסים, כי אם חיוכים לבביים. זוהי תכונה לאומית, אולי ירושה אפריקאית. הם מחייכים גם לך, המזדמן לשוחח פמון. הם ממשירי כים לחייך כשהם שומעים שהזר הוא, במיקרה, ישראלי.

הלכתי בערב לבאר של מלון שרתון. לא לבאר הגדול, בקומה ה-23, שם רוקדת נגואה פואד את ריקודיה החושניים (שרקדניות-הבטן האמיתיות, כמו ידידתי החדשה, מגנות אותם כפשרה עם הוליווד ואירופה), אלא לבאר הקטן בקומת-הקיר

קע. הקשיתי לזמרת מצויינת, ששרה שירי-אהבה ערביים. יש הבדל עצום בין שירי-עמם של שירים אלה מעל גלי הרדיו או הטלוויזיה, ובין שמיעתם כאן, במופע חי, במישכנם הטבעי. אתה חש ביחס-הגומי לין בין הזמרת והקהל שלה, במתח שגור צר, ואתה מבין הרבה דברים שלא הבני נות קודם לכן לגבי טיבה של שירה זו. המקום היה מלא עד אפס מקום, ועמדתי ליד הבאר, החלפתי חיוכים עם שכני.

אחד מהם משך את תשומת-ליבי. היה זה ערבי שמנמן, כה-עור מאד, שישב ליד אחד השולחנות בחברת ידידים, ושהשירה גרמה לו אושר בולט.

אחרי זמן-מה, כאשר נתפנה כסא ליד שולחנו, שאלתי אם מותר לשבת לכמה דקות. רגלי כאבו. האיש הזמין אותי כמו שייח' בדואי המכניס לאהלו אורח תועה במידבר. הוא קרא למלצר הנובי והזמין לי ויסקי על חשבונו. נכנסנו לשיחה. כששמע שאני ישראלי, התלהב כפליים.

הסתבר שהוא בא מדרום סעודיה. אביו היה ראש-שבט, מעין נסיך עצמאי, עד שהשולת הסעודית השתלטה גם על מחוזו.

אי-אפשר היה לדבר על פוליטיקה. נאלצנו להסתפק בחיוכים ובוויסקי. יצאתי מן הפגישה בהרגשה טובה. היחס הישראלי דויתי לישראל אינו נחלת המצרים בלבד. הוא הגיע גם למידבר הדרומי, אישם בין סעודיה ותימן.

לפני כן, ליד הבאר, נכנסתי לשיחה עם במאית-אטרון, דיברנו קצת על פוליטיקה. הוא היה אויב מושבע של אל-סאדאת, מתח ביקורת על "השלום האמריקאי" ועל המדיניות הבורגנית שלו, והסיף לפיתרון

הגגות של קאהיר החחלה של שיקום?

מארכסיסטי. מובן שתבע את שיתוף אש"ף והמדינות הערביות הרדיקליות במשא-ומתן. למרות ששלל את יוזמת אל-סאדאת התייחס אלי בלבביות רבה, עמד על כך שניפגש שוב לוויכוח רציני, והזמין אותי להצגת-התיאטרון שלו.

כל זה נאמר בקול רם מאד, כינגל המוסיקה, במקום רחוק, בצרפתית. ברור כי אין פחד במצריים.

דיווחי האל

יבורו שך אותו במאי היה גמאל עבד-אל-נאצר. ככל שנמשך ביקורי, גבר העניין שלי ביחס המצרים לאיש זה. הגישות לקדמו של אנור אל-סאדאת שונות כיום במצריים כמו ציבעי הקשת, וכל הגוונים מיוצגים.

בקצה האחד עומד איש כמו הסופר הקשיש חוסיין פאוזי, המגדיר את עבד-אל-נאצר כפושע, והמאשים אותו בכך שהרס את מצריים מבחינה חומרית ורוחנית, והשאיר אחריו אדמה תרוכה שיש לעורר אותה כעת לחיים חדשים. בעזרת השלום, כמוהו סבור מוסטאפה אמין, עורך אל-אח'באר, המאשים את עבד-אל-נאצר המת בהרס הדמוקרטיה וזכויות-אדם. אמין ישב בכלא הנאצרי שנים רבות, יחד עם אסירי העסקיביש שלנו.

בקצה השני נמצא איש כמו חסנין הייכל, הנחשב כמועמד להנהגת הפיכה נאצריית, אם תתחולל. לא מכבר נפתחה חקירה רה נגדו נאסר עליו לצאת מן המדינה. אולם ידידיו בחו"ל הקימו שעורוריה, ונייחן לו לנסוע.

אנשים מתונים יותר, בעני רקע בורגני, אומרים כי יש ליצור תמונה מאוזנת, לראות את האורות והצללים כאותה אישיות רכינגנית.

למשל: עבד-אל-נאצר היה בסדר גמור עד 1961. בתקופה זו הפך את מצריים לגורם עולמי, ליכד סביבה את העולם הערבי בי וסילק את הפולשים הבריטיים-צרפתיים-ישראליים מאדמתה. אולם ב-1961 נפל תחת השפעת ברית-המועצות, הוציא בסיי טונות צווי הלאמה והפקעה, והקים מישטר חמור של דיכוי, מעצרים, מחנות-רייכוז ועניוים.

אחרים אומרים שאמצעים אלה היו דרווי שים לשיקום מצריים, אלא שהיתה בימיו הגזמה בשיטות-הדיכוי.

זהו ויכוח על העבר, המקפל בתוכו, כמובן, ויכות על העתיד. לעתים נדמה שיש כאן פער בין הדורות: הדור הקשיש מגנה את עבד-אל-נאצר וזוכר את ימי החורף פש של שנות ה-20' וה-30', כשמצריים היתה עשירה יותר (וכאשר אוכלוסייתה נפלה ממצצית האוכלוסיה הנוכחית). הצעירי-רים יותר זוכרים את הערצתם לעבד-אל-נאצר, ואינם מוכנים לפסול אותו מכל וכל. **"יש הרבה אמת בכיקורת על נאצר"**, אמרה לי עיתונאית צעירה ואינטליגנטית, שהתחנכה בחו"ל, (המשך בעמוד 42)